

ÀMBIT EUROPEU

- *Estratègia temàtica sobre la prevenció i reciclatge de residus* (Comunicació de la Comissió de 21 de diciembre de 2005)

Aquesta estratègia va néixer amb l'objectiu d'analitzar i avaluar la política de residus de la UE amb la finalitat d'establir un marc estratègic per al futur, marcant uns objectius i establint els mitjans necessaris per a que la UE evolucionés cap a una gestió de residus més eficaç.

En aquest sentit, l'Estratègia proposava l'adopció de les següents mesures, preveient-se també l'impacte que suposaria la seva aplicació.

Mesures proposades per l'Estratègia temàtica sobre prevenció i reciclatge de residus:

1. Donar un nou impuls a l'aplicació íntegra de la legislació ja vigent. La Comissió utilitzarà el Comitè de gestió de residus com a fòrum per intercanvia informació i bones pràctiques i per a identificar dificultats d'aplicació.
2. Simplificar i modernitzar la legislació vigent quan l'experiència demostrí que és necessari reduir la càrrega administrativa.
3. Introduir el concepte de cicle de vida en la política de residus.
4. Fomentar polítiques més ambicionades en matèria de prevenció de residus.
5. Obtenir més coneixements i informació per a recolzar el desenvolupament de la política de prevenció de residus.
6. Desenvolupar una normativa de referència comú per al reciclatge.
7. Reelaborar curosament la política de reciclatge.

Impacte previst de les mesures proposades:

1. Menys residus als abocadors: les mesures preses en el marc de l'Estratègia havién de contribuir a sostreure fluxos de residus dels abocadors.
2. Més compostatge i recuperació d'energia: a mesura que disminueixi la utilització dels abocadors, els residus es canalitzaran cap a opcions més elevades de la jerarquia.
3. Més i millor reciclatge: els propers anys seran un període fonamental per a l'aplicació de les Directives de reciclatge. S'intentarà garantir que, a mesura que el reciclatge es converteixi en l'opció preferida, l'impacte ambiental del mateix estigui cada cop més controlat i es creïn les condicions de mercat idònies per a la continuació del ritme de creixement dels nivells de reciclatge.

- **Directiva 2008/98/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 19 de novembre de 2008, sobre residus i per la qual es deroguen determinades Directives.**

La Directiva 2008/98/CE sobre residus, estableix el marc jurídic de la Unió Europea per a la gestió dels residus. Aquesta directiva deroga la Directiva 2006/12/CE relativa als residus, la Directiva 91/689/CEE relativa als residus peril·losos, i la Directiva 75/439/CEE relativa a la gestió d'olis usats.

La Directiva Marc de Residus ha estat transposada al dret espanyol mitjançant la Llei 22/2011, de 28 de juliol, de residus i sòls contaminats.

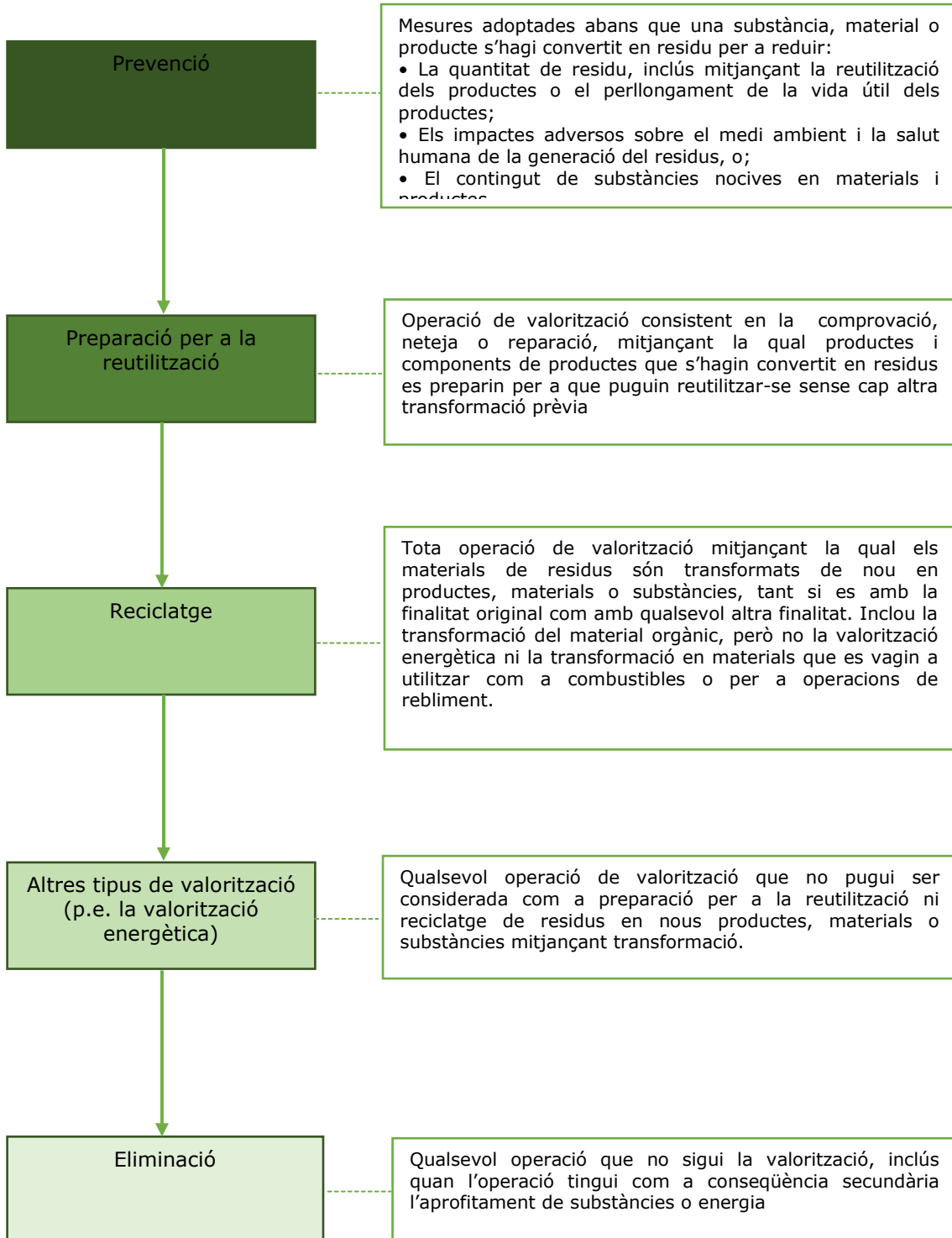
L'objectiu de la Directiva Marc de Residus és establir el marc jurídic de la Unió Europea per a la gestió dels residus establint mesures destinades a la protecció del medi ambient i la salut de les persones, mitjançant la prevenció o la reducció dels impactes adversos de la generació i gestió dels residus, la reducció dels impactes globals de l'ús dels recursos i la millora de l'eficàcia d'aquest ús.

Resumidament, els trets bàsics de la nova Directiva Marc de Residus són els següents:

- Regulació expressa de la jerarquia de residus com a ordre de prioritats en la legislació i la política sobre la prevenció i la gestió dels residus.
- Definició de quan una substància o objecte resultant d'un procés de producció pot ser considerada com a subproducte i no com a residu.
- Previsió de criteris per a determinar quan un residu que ha estat sotmès a operacions de valorització ha de deixar de ser considerat com a residu.
- Establiment d'objectius quantitatius per a la reutilització i el reciclatge de certs residus i l'obligació de realitzar una recollida selectiva per a les fraccions de paper, metall, plàstic i vidre, com a mínim.
- Disposicions concretes per a la gestió dels biorresidus, els olis usats i els residus peril·losos.
- Obligació d'elaborar plans de gestió i programes de prevenció de residus.
- Reforçament i ampliació de la responsabilitat del productor en la gestió dels residus.
- Obligació d'establir una xarxa adequada d'instal·lacions d'eliminació i d'instal·lacions per a la valorització de residus municipals.

Jerarquia de residus

La Directiva Marc de Residus regula expressament la jerarquia en la gestió dels residus, que és de compliment obligatori excepte en aquells casos que per raons justificades des d'un punt de vista de cycle de vida sobre els impactes en la generació i gestió del residu sigui aconsellable no seguir-la.

Consideració d'una substància com a subproducte

La Directiva defineix els subproductes com a "una substància o material, resultant d'un procés de producció, la finalitat del qual no sigui la producció d'aquesta substància o objecte", sempre i quan es compleixin les següents condicions:

- a) sigui segur que la substància o objecte no s'utilitzarà ulteriorment;
- b) la substància o objecte pugui utilitzar-se directament sense sotmetre's a una transformació ulterior;
- c) la substància o objecte es produeix com a part integrant d'un procés de producció;
- d) i que el seu ús ulterior és legal.

Fi de la consideració com a residu

La Directiva estableix els criteris de fi de la condició de residu d'un producte que hagi estat transformat mitjançant operacions de valorització material:

- a) La substància o objecte s'utilitza normalment per a finalitats específiques;
- b) Existeix un mercat o una demanda per la substància o objecte;
- c) La substància o objecte satisfà els requisits tècnics per a les finalitats específiques, i compleix la legislació existent;
- d) L'ús de la substància o objecte no generarà impactes negatius globals al medi ambient i a la salut de les persones.

La Unió Europea pot reglamentar els criteris referents als subproductes i a la fi de la condició de residu. Respecte a aquest últim aspecte, com a mínim s'han de tenir en compte criteris de fi de la condició de residu per als àrids, el paper, el vidre, el metall, els pneumàtics i els tèxtils.

Objectius de prevenció i reciclatge de residus

La Directiva Marc de Residus preveu que a finals del 2014 s'estableixin objectius de prevenció de residus i de desacoblament de la generació de residus respecte el creixement econòmic per a l'any 2020. Aquests objectius han de basar-se en les millors pràctiques disponibles. Així mateix, els programes de prevenció de residus nacionals, integrats o no en els programes de gestió de residus, han d'establir objectius de prevenció en base a la determinació de punts de referència qualitius o quantitius. Aquests objectius o indicadors poden ser qualitius o quantitius, però en tot cas han de permetre controlar i avaluar els avenços en l'ampliació de les mesures de prevenció de residus.

Pel que fa a la reutilització i el reciclatge, i amb l'objectiu d'avançar cap el que la Directiva Marc de Residus anomena "una societat europea del reciclatge", s'estableixen objectius per a determinats tipus de residus:

Concepte	Objectiu quantitatiu / temporal
Implantació de la recollida selectiva per a les fraccions de paper, metall, plàstic i vidre, com a mínim.	Abans del 2015
Preparació per a la reutilització o el reciclatge de residus de les fraccions de paper, metall, plàstic i vidre dels residus domèstics i assimilables, com a mínim.	50% global en pes dels residus urbans abans del 2020
Preparació per a la reutilització, reciclatge i altra valorització de materials dels residus no perillosos procedents de la construcció i de les demolicions. S'inclou com a operacions de valorització les operacions de reblliment que utilitzin residus com a sucedanis d'altres materials.	70% en pes abans del 2020

Residus perillosos

La Directiva Marc de Residus incorpora els residus perillosos en el seu àmbit d'aplicació, motiu pel qual deroga la Directiva 91/689/CEE relativa als residus perillosos. Per a aquest tipus de residus, la Directiva Marc de Residus prohibeix les mescles de residus perillosos amb altres categories de residus perillosos i amb altres residus, substàncies o materials en general. Aquesta prohibició inclou les dilucions de substàncies perilloses. No obstant, la mescla de residus perillosos es pot fer si s'ha obtingut una autorització, si no augmenta els impactes sobre la salut humana i el medi ambient i si es fa conforme a les millors tècniques disponibles. Aquestes disposicions no afecten als residus mesclats produïts als domicilis.

Olis usats

La Directiva Marc de Residus també incorpora els olis usats en el seu marc de regulació. Per aquest motiu deroga la Directiva 75/439/CEE relativa a la gestió d'olis usats. La Directiva Marc de Residus estableix l'obligatorietat de recollir selectivament aquests residus sempre que sigui tècnicament viable. Els Estats membre poden exigir que aquests olis usats es sotmetin a tractaments de regeneració i restringir els trasllats transfronterers d'olis usats dins el seu territori a instal·lacions d'incineració o coincineració per a donar prioritat a la regeneració com a operació de valorització material.

Bioresidus

La Directiva Marc de Residus introdueix aquesta nova nomenclatura per a referir-se als "residus biodegradables de jardins i parcs, residus alimentaris i de cuina procedents dels domicilis, serveis de restauració col·lectiva i establiments de consum al detall, i residus comparables procedents de plantes de transformació d'aliments." La Directiva Marc de Residus estableix que els Estats membres impulsaran mesures per al foment de la recollida de biorresidus de forma separada amb vistes al seu compostatge i biodigestió. També cal prendre les mesures necessàries per a impulsar el tractament dels biorresidus i l'ús de materials ambientalment segurs produïts a partir de bioresidus.

A partir d'una avaluació prèvia, la Comissió Europea pot establir requeriments mínims per a la gestió dels bioresidus i criteris de qualitat per al compost i el digerit procedents dels tractaments de digestió anaeròbia dels bioresidus.

Plans de gestió de residus i programes de prevenció de residus

Els Estats membres han d'elaborar, a través de les seves autoritats competents, un o varis plans de gestió de residus. Aquests plans han de presentar un anàlisi actualitzat de la gestió de residus, l'exposició de les mesures que hagin de prendre's per millorar la preparació per a la reutilització, el reciclatge, la valorització i l'eliminació dels residus de manera respectuosa amb el medi ambient, i l'avaluació de la contribució del pla a la consecució dels objectius establerts per la Directiva Marc de Residus.

Els plans de gestió de residus i els programes de prevenció de residus s'han d'avaluar i revisar cada sis anys.

Responsabilitat en la gestió de residus

La responsabilitat de la gestió correcta dels residus recau en el productor inicial dels residus o un altre posseïdor de residus, de manera que els Estats membres han de garantir que aquests realitzin el tractament dels residus per sí mateixos o l'encarreguin a terceres persones autoritzades. Els Estats membres poden decidir en quins casos el productor inicial conserva la responsabilitat de tota la cadena de tractament o en que la responsabilitat pot ser compartida o delegada entre els actors de la cadena de tractament. Per millorar la reutilització, la prevenció, el reciclatge i la valorització dels residus, els Estats membres poden adoptar mesures legislatives o no legislatives per a l'ampliació de la responsabilitat dels productors. Aquestes mesures poden incloure l'acceptació dels productes retornats i dels residus que quedin després d'haver-se utilitzat aquests productes, així com la subsegüent gestió i la responsabilitat financera d'aquestes activitats.

Xarxa d'instal·lacions per a la gestió de residus

Els Estats membres han de disposar d'una xarxa integrada i adequada d'instal·lacions, tant per a l'eliminació dels residus –tractament finalista– com per a la valorització de residus municipals mesclats recollits als domicilis, inclús quan aquesta recollida abasti residus assimilables procedents d'altres

productors. Per a resoldre aquesta qüestió, els Estats membre poden cooperar entre ells si és aconsellable o necessari.

Aquesta xarxa s'ha de concebre de manera que permeti assolir l'autosuficiència en matèria d'eliminació de residus, així com de valorització dels residus municipals mesclats o assimilables.

Igualment, aquesta xarxa ha de tenir en compte el criteri de proximitat als punts de generació i el d'utilització de les millors tècniques disponibles.

Autoritzacions i registres

Tota entitat o empresa que vulgui tractar residus ha d'obtenir una autorització de les autoritats competents, que s'encarregaran de determinar la quantitat i el tipus de residus tractats, el mètode utilitzat, així com les operacions de seguiment i control.

- **Altres Directives d'interès**

Existeixen altres directives que regulen la gestió d'alguns residus en concret, les més significatives són:

- Directiva 2012/19/UE del Parlament Europeu i del Consell de 4 de juliol de 2012, sobre residus d'aparells elèctrics i electrònics.
- Directiva 2006/66/CE del parlament Europeu i del Consell, de 6 de setembre de 2006, relativa a les piles i acumuladors i els residus de piles i acumuladors i per la qual es deroga la Directiva 91/157/CEE (Modificada per la Directiva 2008/103/CE).
- Directiva 2000/53/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 18 de setembre de 2000, relativa als vehicles al final de la seva vida útil i posteriors modificacions.

Directiva 94/62/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 20 de desembre, relativa als envasos i residus d'envasos (Modificada per les Directives 2004/12/CE i 2005/20/CE